Datum
2026-10-06

Diarienummer
HSN/262143

Ert Datum
2026-06-17

Er beteckning
S2026/01304

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Svar på remiss om Bättre förutsättningar för uppföljning av Finsam-insatser

Region Värmland har fått tillfälle att lämna svar på rubricerad remiss från Socialdepartement och vill lämna följande synpunkter.

Region Värmland tillstyrker ambitionen att stärka uppföljning och utvärdering av rehabiliteringsinsatser inom Finsam. Ett förbättrat uppföljningssystem är en viktig förutsättning för kunskapsutveckling och effektiv resursanvändning.

Samtidigt bör förväntningarna på vilka slutsatser som kan dras av uppföljningssystemet nyanseras. Den stora variationen mellan insatser begränsar möjligheterna att bedöma effekter, evidens och kostnadseffektivitet på ett metodologiskt robust sätt.

För att reformen ska få avsedd långsiktig effekt behöver den också kompletteras med åtgärder som stärker en kunskapsbaserad, kvalitetssäker och sammanhållen sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess.

Region Värmland stödjer förslaget att förbättra möjligheterna till uppföljning och utvärdering av rehabiliteringsinsatser som finansieras genom samordningsförbunden (Finsam).

Förslaget ligger också väl i linje med finsamlagens intentioner, där uppföljning och utvärdering utgör en central del av verksamheten.

Synpunkter på förslaget

Begränsade möjligheter till jämförbar uppföljning

Ett förbättrat datastöd kan stärka uppföljningen, men möjligheterna att dra tillförlitliga slutsatser begränsas av att samordningsförbunden finansierar många olika typer av insatser med varierande innehåll, mål och omfattning.

Möjligheterna till uppföljning och utvärdering är ytterst beroende av hur rehabiliteringsinsatserna definieras, dokumenteras och avgränsas. De

individinriktade och strukturövergripande insatser som finansieras genom samordningsförbunden omfattar ett brett spektrum av aktiviteter med varierande innehåll, syfte och omfattning. Det begränsar möjligheterna att på ett metodologiskt robust sätt bedöma vilka specifika insatser som ger effekt, för vilka målgrupper och under vilka förutsättningar. Förutsättningarna för att kunna bedöma insatsernas kostnadseffektivitet och bidra till en kunskapsbaserad utveckling är därför i hög grad beroende av att uppföljningen bygger på tydligt definierade och jämförbara insatser.

Samordningsförbunden kan själva utforma vilka individinriktade och strukturövergripande insatser som ska erbjudas samt hur dessa ska genomföras. Det innebär att innehållet i insatserna kan variera avsevärt mellan olika delar av landet men även inom en och samma region. En sådan variation riskerar att leda till ojämlika förutsättningar för individer med likartade rehabiliteringsbehov och försvårar samtidigt nationella jämförelser, kunskapsuppbyggnad och bedömningar av vilka insatser som är mest effektiva.

Försäkringskassans roll behöver balanseras

Förslaget ger Försäkringskassan en central roll i insamling, lagring, analys och utlämnande av uppgifter. Övriga parter blir därmed beroende av Försäkringskassan för sin uppföljning.

Det bör därför tydliggöras hur samordningsförbundens och övriga parters möjligheter till självständig analys, uppföljning och verksamhetsutveckling ska säkerställas.

Integritet, sekretess och konsekvenser för Region Värmland

Förslaget innehåller en generell uppgiftsskyldighet medan vilka uppgifter som ska registreras i stor utsträckning fastställs senare. Därmed blir det svårt att fullt ut bedöma integritetskonsekvenserna innan lagstiftningen beslutas.

Förslaget medför också att hälso- och sjukvårdsuppgifter får ett svagare sekretesskydd hos Försäkringskassan än hos regionen.

Region Värmland ser även behov av:

- tydligare redovisning av vilka personuppgifter som kommer att registreras,
- en fördjupad analys av konsekvenserna för personer med skyddade personuppgifter och personer utsatta för våld eller förtryck,

- en närmare bedömning av regionernas administrativa kostnader, eftersom omfattningen av arbetet kan variera betydligt beroende på vilka uppgifter som efterfrågas och hur de är dokumenterade.

Samordningsförbundens möjligheter till lokal uppföljning

Det är positivt att samordningsförbunden får tillgång till uppföljningsunderlag utan att hantera personuppgifter. Samtidigt behöver det säkerställas att underlaget är tillräckligt detaljerat för att möjliggöra kvalificerad lokal uppföljning och verksamhetsutveckling.

Det bör därför tydliggöras hur förbunden ska kunna fullgöra sitt ansvar för uppföljning och utvärdering med det underlag som avses tillhandahållas.

Kvalitetssäker rehabiliteringsprocess är en grundförutsättning

Förslaget stärker uppföljningen av samordnade rehabiliteringsinsatser men adresserar inte de bakomliggande förutsättningarna för framgångsrik rehabilitering. En kvalitetssäker sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess, med korrekt diagnostik, försäkringsmedicinska bedömningar och strukturerad rehabiliteringsplanering, är avgörande för att samordningsinsatser ska få avsedd effekt.

Samordning kan inte kompensera för brister i den grundläggande rehabiliteringsprocessen. Reformen bör därför kompletteras med åtgärder som stärker dessa delar.

Behov av kompletterande åtgärder

Region Värmland bedömer att reformen bör kompletteras med:

- nationellt införande av Socialstyrelsens kunskapsstöd för sjukskrivning och rehabilitering,
- stärkt försäkringsmedicinsk kompetens och bättre förutsättningar för det försäkringsmedicinska uppdraget,
- tydligare samordningsansvar för Försäkringskassan och utvecklad samverkan mellan berörda aktörer,
- förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan hälso- och sjukvård, Försäkringskassan, kommuner och Arbetsförmedlingen,
- tillräckligt detaljerade uppföljningsunderlag för samordningsförbunden,

- mer enhetlig definition och dokumentation av rehabiliteringsinsatser,
- ett nationellt ramverk som stärker likvärdighet, jämförbarhet och kunskapsutveckling,
- återkommande oberoende nationella utvärderingar av verksamhetens resultat och kostnadseffektivitet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Daniel Schützer
Ordförande hälso- och sjukvårdsnämnden